

Stypendium częściowo opodatkowane

Anna Stępień

(na podstawie materiałów z Rzeczypospolitej z 10.02.2006r.)

Fundacje i stowarzyszenia oraz rady gmin i powiatów, jak i sejmiki samorządowe mogą przyznawać stypendia. Stypendia przyznawane uczniom i studentom są zwolnione z podatku od dochodów osobistych, choć jedynie do kwoty 380 zł miesięcznie.

Zwolnienie to zostało zapisane w art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.). Niestety często zapis ten jest błędnie interpretowany przez instytucje, które wypłacają te stypendia. Oto **przykład** podany przez Rzeczypospolitą:

"Mój syn - pisze czytelnik Rz - otrzymał stypendium m.st. Warszawy im. Jana Pawła II, w wysokości 400 miesięcznie zł na I i II semestr roku szkolnego 2005/2006 (a więc od września 2005r. do czerwca 2006r.). Decyzja o przyznaniu stypendium ma datę 5 grudnia 2005r. Dnia 28 grudnia 2005r. syn otrzymał jednorazową wypłatę za okres od września 2005r. do grudnia 2005r., ale w kwocie 1368 zł 20 gr. Wypłacający przy ustalaniu zaliczki na podatek dochodowy uwzględnił więc zwolnienie z podatku tylko za jeden miesiąc. Wynika to z następującego wyliczenia: $4 \times 400 \text{ zł} = 1600$ - 19 proc. ($4 \times 400 \text{ zł} - 380 \text{ zł}$) = 1368 zł 20 gr. Czy postąpił prawidłowo?"

Płatnik potrącił zaliczkę nieprawidłowo. Limit zwolnienia przewidzianego w art. 21 ust. 1 pkt 40 b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest **miesięczny**. Oznacza to, że jeśli stypendium zostało ustalone na okresy miesięczne, a jego wysokość wynosi 400 zł, to zwolniona z podatku jest **każdorazowo** kwota 380 zł.

Zwolnienie tak rozumiane obowiązuje także wówczas, gdy stypendium za kilka miesięcy wypłacane jest jednorazowo. Syn czytelnika powinien więc otrzymać: $4 \times 400 \text{ zł} - 4 \times 19 \text{ proc.} (400 \text{ zł} - 380 \text{ zł}) = 1584 \text{ zł} 80 \text{ gr}$. Różnica jest spora, bo wynosi 216 zł 60 gr.

Jest też możliwość, aby otrzymać stypendium w pełnej wysokości, bez żadnych obciążeń. Warunkiem jest złożenie stosownego oświadczenia płatnikowi. Zaliczki od stypendiów ustalane są wedle skali podatkowej, tak jak od wynagrodzeń za pracę. Jeśli stypendysta złoży wypłacającemu stypendium przed pierwszą jego wypłatą albo przed pierwszą wypłatą w danym roku, oświadczenie na formularzu PIT-2A, że nie osiąga innych dochodów, płatnik musi uwzględnić 1/12 kwoty pomniejszającej zaliczkę, która wynosi miesięcznie 44,17 zł, czyli jest wyższa nie tylko od zaliczki, ale nawet od części stypendium objętej podatkiem. Oznacza to, że żadna zaliczka na podatek od stypendium nie będzie pobierana.

Należy pamiętać, że takie oświadczenie to:

- wygoda dla stypendysty
- wygoda dla instytucji wypłacającej - nie musi ona w ciągu roku rozliczać się z zaliczek z urzędem skarbowym.

Dlatego płatnik – stypendysta powinien **sam zasugerować złożenie takiego oświadczenia** razem z oświadczeniem na PIT-2C, które jest niezbędne, by mógł korzystać ze zwolnienia.

Natomiast najprostszym sposobem na odzyskanie bezpodstawnie pobranej zaliczki jest złożenie rocznego zeznania podatkowego. Jeśli syn czytelnika nie miał w 2005 r. innych opodatkowanych dochodów, z których byłby potrącony podatek, albo jeśli inne dochody i dochód ze stypendium nie przekroczyły w sumie kwoty 2790 zł, to po złożeniu zeznania podatkowego otrzyma zwrot całej potrąconej zaliczki, bo cała ona jest nadpłatą.

Całkowitym zwolnieniem z podatku (na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 39 i 40 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych), bez względu na wysokość, są objęte następujące świadczenia lub stypendia:

- stypendia otrzymywane na podstawie przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym,
- stypendia otrzymywane na podstawie przepisów o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki,
- stypendia doktoranckie, otrzymywane na podstawie prawa o szkolnictwie wyższym,

- inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra edukacji po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego albo stypendia dla uczniów, przyznane tylko przez w/w ministra (do tej grupy m.in. należy wiele stypendiów zagranicznych).
- świadczenia pomocy materialnej, w tym tzw. stypendia socjalne, dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia. Warunkiem zwolnienia jest, by pomoc ta pochodziła z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego albo ze środków własnych szkół i uczelni, a podstawą przyznania tych stypendiów lub innych form pomocy materialnej były przepisy o systemie oświaty, prawo o szkolnictwie wyższym, przepisy o stopniach naukowych i tytule naukowym lub o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki. **Opodatkowane** natomiast są tzw. stypendia prywatne, zarówno za wyniki w nauce, jak i podyktowane względami socjalnymi.